

עפרה ריזנפלד

מה יש ומה אין

לאשה קראו אדם ולאיש – חווה. היא היתה עשויה

מצלע ולו חסרה אחת. ביתם היה גן-עדן.

השמיים היו הגג והאמבטיה היתה במיקווה של חלב תאנים, מתחת לשני עצי תאנה שנפגשו בצמרות. פירות בשלים שהתפקעו נטפו דבש ולבסוף נשרו ישר לנוזל הלבן, הדביק, שטיפטף כל הזמן מחתכים בעצים וכך נשמר המיפלס. הנכנס לתוך הדבק הלבן יכול היה להניע את גופו רק בכבדות. אחרי האמבטיה היו דקירות ועיקצוצים בכל הגוף, אבל אדם וחווה לא ידעו שזה סבל ולכן לא סבלו. הם הסתובבו בגופים דביקים וצורבים ואכלו ושתו, עד שנקלעו למקום ולזמן של אמבטיה אחרת. של מיץ של רימונים, למשל, דליל, סגול ומתוק, שקל היה להתנועע בתוכו ואף להתיז, וכשיצאו ממנו, היו סגולים ודביקים, אבל זה היה יותר מצחיק מאשר עוקץ ומייד עם צאתם התגלגלו בדשא וליקקו את המתיקות זה מזה.

אדם וחווה לא ידעו בהתחלה מהי הנאה ולכן עדיין לא נהנו. הם אכלו תפוחים ושקדים שהזדמנו להם, או אולי זומנו, ושתו מים מתוקים ומיץ מפירות בשלים שסחטו בידיהם.

לאדם ולחווה לא היתה בושה. הסקרנות היא שהניעה אותם לשוטט בגן-עדן, לגעת, למשש, לטעום ולהריח. זה את זה ואת הסובב אותם. על יד ערימת תפוחים שנשרו מהעץ, בתוך דשא שהגיע להם עד הברכיים, נעצרו בוקר אחד. עץ התפוח הזדקר מתוך חיטה ירוקה שעדיין לא הצמיחה שיבולים, רק עלים ירוקים, ארוכים, מלטפים, שאליהם נשרו תפוחים מזן יונתן, בעלי לחי אחת אדומה ושניה ירוקה. נפילתם הרכה כמעט לא נשמעה. אדם וחווה, שראו תפוחים על העץ ותפוחים מתגוללים בחיטה, ניסו לתפוס במבטיהם פירות ברגע הנשירה. כמו אלה המחפשים מטיאורים בשמי חודש אוגוסט כדי

להביע מישאלות.

יש ב"יונתן" שהכתם האדום מרוח בגסות על הירוק, כמו איפור גולמי שנפסק באמצע.

חוזה התכופף והרים תפוח. הוא גילגל אותו בכף ידו ואדם צחקה. הם עמדו קרובים זה לזה, ראשיהם רכונים מעל כף ידו של חוזה, שגילגל ומישש את התפוח החלקלק. בידו השניה נגע בשדה של אדם, ולחייה האדימו מהתרגשות. שוב נגע בזה ושוב באחר וחש, זה קשה וזה רך. אלה לא מגיבים, ואלה כן. ואדם צוחקת ומתפתלת. עד שעזב את הקשים ונשאר עם אלה הגמישים של אדם, שרק פיטמותיהם קשות.

אדם כבר לא צחקה, היא נשמה נשימות ארוכות ונשפה את האוויר במקוטע, בקול רם. חוזה כבש את ראשו בגופה ורק מדי פעם הרים אותו כדי לשאוף אוויר או כדי להיאנח אל הרוח.

ידיו של חוזה מיששו ומצאו עוד ועוד תפוחים רכים, בגדלים שונים, פזורים על גופה של אדם, חלקם בזוגות וחלקם בבודדים. לחיים, ישבנים, בטן, תפוחי הכתפיים, בתי השחי שמתחתיהם, תנוכי האוזניים המטילים צללים קטנים על חגוויים שהלשון יכולה להסתתר ולהתחמם בתוכם.

תפוח שנפל עליהם מהעץ והכאיב, הפריד בין השניים, שהשתרעו על הגב ועם התפוח הבא שנשר עליהם, הסתלקו מהמקום.

מטיאור צנח בחבטה בדיוק בשקע שהשאירו אחריהם אדם וחוזה בחיטה. עשן חם עלה מהבור שנוצר, ואחרי שהתפזר, עדיין נשאר ריח של שריפה עד הגשם הבא. הבור נשאר שחור. החיטה שבאותו מקום נשרפה.

לאדם ולחוזה לא היה במה להתבייש. הם ישבו על האדמה עירומים, בין ירקות, ברגליים פשוקות ובגב כפוף, וקרעו לגזרים כרובית. אחרי שבאותו יום אכלו כמה פרחים אווריריים ולא משביעים, עורר בהם הכדור הלבן עם הגבעות הקטנות, המתפוררות, תיאבון גדול. חוזה גילגל את הכדור אל אדם. היא תפסה אותו והעיפה באוויר. הכדור נפל ביניהם על האדמה וסדק נבקע בגבעולו בקול "חִי" קצר. שניהם שלחו יד אל הסדק, משכו, והכרובית נבקעה לשניים. ריח חריף נקי קפץ מן השסע.

שני שפנים, נקבה וזכר, התקרבו צמריריים בקפיצות רכות. לאדם היו קצת שערות על הבטן. פחות מאשר לחווה. פניו של חווה היו שעירות. אדם העבירה ידה על לחיו ועל לחיה וחשה בהבדל. מתחת לבטנו הבחינה בהבדל נוסף. היא גחנה לעברו וריחרחה את גופו מסביב, מלמטה למעלה, מחזיקה את ידיה באוויר ככנפיים. לא רק בגופם לא התביישו, אלא גם במעשיהם.

בהתחלה היה הכל תוהו ובוהו, חושך ואור היו היינו הך. אחר-כך נהיה הבדל בין חושך לאור. היה לילה צח וקר. אדם וחווה שכבו בין הכבשים וחם וטוב היה להם.

בגן-עדן היו הרבה חיות. כאלה ששרו וכאלה שנהמו, מאיימות וידידותיות, זאבים וכבשים, אבל גם סוסים, שלפעמים הם משתפים פעולה ולעיתים מפילים את הרוכב ובורחים.

אדם וחווה שכבו זה מול זה בחושך, חוטמיהם ריחרחו וידיהם גיששו זה על גופה של זו וכל אחד על גופו שלו ומסביב, על הצמר הגס של הכבשים, שבזך דבק בו. פעם הרגישו את הדברים בקצות האצבעות, פעם במקומות שונים בגוף ופעם בעת ובעונה אחת ביד ובמקום שנגעה בו. בבוקר, באור, יכלו לראות במה הם נוגעים ומאין באים הריחות, ואיך העור מסתמר למגע הריפוף וחלקי גוף רכים מתקשים.

זה היה על שפת מיקווה מים שהופרד מהיבשה. הם עמדו על החול באור השמש החזקה וגיששו בארבע הידיים. הכבשים התפזרו במירעה. אדם העבירה יד על שער הארוך של חווה. הוא העביר יד על שער הארוך, המלא בקשרים. הרעב הציק להם. אדם הושיטה את ידה אל פיו של חווה והוא ינק את אצבעותיה. היא ליקקה את פניו, ריפרפה בשפתיה על צווארו העבה, מצצה את הפטמות. כאשר רגליהם לא נשאו אותם עוד, הם ירדו על הברכיים עדיין זקופים, עדיין מגששים בארבע הידיים, טועמים, זוללים, בשפתיים, בלשון, באף, בגוף כולו, שהצטרף. החול לרגליהם היה חם ובתוכו כבר התפתלו זה בזרועות זה, התפלשו, התקרבו והתרחקו וגופותיהם הזיזו לצדדים את החול החם וחשפו את הקריר שמתחתיו.

הם לא ידעו להבחין בין טוב לרע. לא היו להם הורים שילמדו אותם

מהו רע. גם לא היתה להם ילדות. עברם היה קצר. חייהם התחילו ברגע שנפגשו.

ביתם היה גן-עדן. כולו חלונות. הפנים והחוץ שווים. לא היו קירות ולא היה בהם צורך. דרך החלונות ראו את הנעשה בפנים ובחוץ, ולא שאלו את עצמם אם מה שהם רואים הוא פנים או חוץ. השדה גדל בבית, ובחוץ, בשדה, התעוררו בבוקר.

למרות שלא ידעו מהו חטא ולא הבחינו בין טוב לרע, למדו להבחין בין דברים. אדם ידעה את ההבדל בין חווה לבין שועל. חווה ידע מי אדם ומי קוף. הוא ראה קוף אחד מדמם והשני לא, ולמד להבחין בין זכר לנקבה. את הקוף שלח אל עץ הקוקוס הגבוה, לקטוף משם אגוז. את האשה החזיק בידה ולא נתן לה להתרחק.

אך ברגע אחד בזמן ההוא אדם נעלמה. היא שוטטה לבדה ברחבי הגן שלא היו לו גבולות, נופפה ידיים לצדדים, הרימה והשפילה ראש, קפצה, נעצה, צייצה.

חווה היה אבוד. הוא יצא לחפש אחריה. כפוף כצייד. "האא, האא, געה. הוא סבב במעגלים על גיבעה בין עצים נמוכים וכהים. הוא הזיז ענפים והביט לשמיים, זחל וחיפש מאחורי הגזעים. טיפות מלוחות ניתזו מעיניו בקו ישר קדימה. הדמעות גברו ונוספו להן זעקות. גשם ירד מהשמיים.

חווה יצא מהפרדס ועלה על גיבעה שטוחה. אדם הזדמנה למקום, פסעה מאחוריו והצטרפה לחיפושים. היא לא הבינה שהיא המבוקשת. חווה הלך וזחל, התכופף והזדקף, ואדם אחריה. המים ניתזו מהשמיים והם דישדשו, עירומים ורטובים, בשלוליות ובבוץ. להקת נמרים עברה על פניהם בריצה כבדה. חווה כמעט נפל מההדף. הוא סבב על עקבו וראה את אדם. "האא! האא!" צעק ואחז בכתפיה.

"יאו, חיקתה אדם חיה.

"וְשֵׁשׁ, ענה לה במצח קמוט.

"אֵק אֵק אֵק.

"מֶן מֶן מֶן.

כך עמדו זה מול זה ופלטו קולות. הקולות שהכירו היו של חיות ועופות ושל מה שמשמיעים העצים כשנושבת בהם רוח והמים כשהם מפכפכים או נופלים מהשמיים, מלווים ברעמים. כך שבעצם הם רצו

לשיר. הם שרו.

אחר־כך למדו לשוחח.

אחר־כך למדו להבדיל בין השפות השונות.

אחר־כך למדו לחבר ביניהן.

אחר־כך למדו להיפרד.

אחר־כך למדו להיפגש מחדש.

ואז בא הנחש והרס את הכל, והארץ היתה תוהו ובוהו.

מתוך 'השומרים ברחו', אתנחתא, כנרת, תל־אביב, 1992.
בין ספריה: [עם חנוך פרבר] 'מדריך מפה לטיולי אוכל', מפה, תל־אביב, 1997.
רומאן ראשון של עפרה ריזנפלד יופיע בקרוב.